

ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558¹

ชน สุคนธาภิรมย์ ณ พัทลุง²

จากการศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความหมาย ความเป็นมา วิวัฒนาการ แนวคิดทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558 นอกจากนั้นยังได้ศึกษาอำนาจในการออกคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ องค์ประกอบของคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ และการกำหนดพื้นที่ให้จัดตั้งโรงพยาบาล หรือสถานพยาบาลชั่วคราว (โรงพยาบาลสนาม) ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ การใช้อำนาจรัฐในการเข้ามาควบคุม แก้ไขปัญหาและเพื่อหาแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโรคที่มีการแพร่กระจาย ก่อให้เกิดปัญหารุนแรงและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มถดถอย

อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่า การดำเนินการทางสาธารณสุขในการควบคุมโรคนั้นขึ้นอยู่กับพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558 ซึ่งเป็นกฎหมายสำคัญที่สุดของประเทศที่เกี่ยวกับการเฝ้าระวัง การป้องกัน และการควบคุมโรคติดต่อ ดังนั้น ในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อนั้น รัฐมีความจำเป็นที่จะต้องใช้มาตรการต่าง ๆ มาควบคุมและดำเนินการเพื่อมิให้การแพร่ระบาดของโรคติดต่อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด – 19) มาตรการทางกฎหมายจึงถือเป็นมาตรการสำคัญในการดูแลป้องกันการแพร่ระบาดที่รัฐบาลจะต้องบังคับใช้และเผยแพร่ให้ประชาชนได้รับทราบ ถือปฏิบัติและให้ความร่วมมืออย่างเคร่งครัดต่อเจ้าพนักงาน

จากการศึกษาประเด็นปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558 ทำให้ทราบว่ายังมีข้อบกพร่องอีกหลายประการ อันควรได้รับการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นเพื่อเป็นการคุ้มครองผู้ต้องหา และเพื่อคุ้มครองสังคมให้ปลอดภัย จะเห็นได้ว่า มีปัญหาที่สำคัญสมควรที่จะศึกษา ดังต่อไปนี้

ปัญหาที่หนึ่งปัญหาเกี่ยวกับความเป็นเอกภาพในการออกคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558

พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 มาตรา 34 ได้บัญญัติไว้ว่า “เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ เมื่อเกิดโรคติดต่ออันตราย หรือโรคระบาดหรือมีเหตุสงสัยว่าได้เกิดโรคติดต่ออันตรายหรือ

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ฐาตุร ศิริยุทธ์วัฒนา กรรมการสอบ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สลิล สิริพิทุร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรนิติ เทพสุเมธานนท์

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตรบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

โรคระบาดในเขตพื้นที่ใด ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อในพื้นที่นั้นมีอำนาจที่จะดำเนินการเองหรือออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ใดดำเนินการ ดังต่อไปนี้...”

จะเห็นได้ว่า กฎหมายได้กำหนดให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อในพื้นที่ มีอำนาจดำเนินการหรือออกคำสั่งเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ เมื่อเกิดโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาด หรือมีเหตุสงสัยว่าได้เกิดโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดในเขตพื้นที่ใด เมื่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อมีเป็นจำนวนมาก ทั้งยังไม่มีกฎหมายกำหนดกรอบอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อแต่ละคนไว้เป็นการเฉพาะ หรือกำหนดถึงหลักเกณฑ์ที่แน่ชัดในการใช้อำนาจในการออกคำสั่งของผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพนักงานควบคุมโรค ทำให้เกิดความสับสนในการใช้อำนาจในการออกคำสั่งในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น กรณีเกิดคลัสเตอร์ในโรงงานอุตสาหกรรม มีผู้ติดเชื้อในสถานประกอบการโรงงานอุตสาหกรรม จะเห็นได้ว่า มีเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพนักงานควบคุมโรคอยู่ในพื้นที่หลายคน ซึ่งสามารถใช้อำนาจในการออกคำสั่งตามมาตรา มาตรา 34 เพื่อยับยั้งและป้องกันโรคได้ เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อบางหน่วยงานไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางเรื่องโรคติดต่อ เกิดปัญหาการออกคำสั่งซ้ำซ้อน ไม่มีมาตรฐานในการใช้ดุลพินิจ ตลอดจนการควบคุมการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานควบคุมโรค

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การใช้อำนาจในการออกคำสั่งไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดกรอบอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อแต่ละคนไว้ให้ชัดเจนในการที่จะดำเนินการเองหรือออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ใดดำเนินการ หรือกำหนดถึงหลักเกณฑ์ที่แน่ชัดในการใช้อำนาจในการออกคำสั่งของผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพนักงานควบคุมโรค ทำให้พบว่าการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อในการออกคำสั่งมีลักษณะที่ต่างฝ่ายต่างทำ ขาดการประสานการทำงานให้เป็นไปในแนวทางและทิศทางเดียวกัน ส่งผลกระทบต่อภาคประชาชนในการปฏิบัติตามคำสั่ง ทำให้การบังคับใช้กฎหมายขาดประสิทธิภาพ ไม่เพียงพอต่อการจัดการปัญหาได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการใช้อำนาจเกิดปัญหาในการออกคำสั่งซ้ำซ้อน เมื่อมีโรคระบาดอันเป็นสาธารณภัยเกิดขึ้น การป้องกันและเฝ้าระวังโรคติดต่อเกิดอุปสรรคความล่าช้าได้

ปัญหาที่สองปัญหาเกี่ยวกับองค์ประกอบของคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติยังขาดผู้แทนจากหน่วยงานสำคัญที่เกี่ยวข้อง ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558 มาตรา 11

พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 มาตรา 11 ได้บัญญัติว่า “ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ” ประกอบด้วย

- (1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธานกรรมการ

(2) ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ อธิบดีกรมปศุสัตว์ อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมอนามัย อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นกรรมการ

(3) กรรมการซึ่งมาจากผู้แทนแพทยสภา ผู้แทนสภาการพยาบาล ผู้แทนสภาเทคนิคการแพทย์ และผู้แทนสมาคมโรงพยาบาลเอกชน จำนวนแห่งละหนึ่งคน

(4) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้....

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติดังกล่าว จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบของคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติยังขาดผู้แทนจากหน่วยงานสำคัญที่เกี่ยวข้อง หากพิจารณาองค์ประกอบของคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ ที่เป็นหัวหน้าของหน่วยงานรัฐต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 มาตรา 11 แล้ว จะพบว่ายังขาดหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่สำคัญที่มีความเกี่ยวข้อง กรณีมีโรคติดต่อที่มีการแพร่ระบาดอย่างรุนแรง เช่น โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งอาจทำให้การติดต่อประสานงานและการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อป้องกันและเฝ้าระวังโรคติดต่อที่มีการแพร่ระบาดอย่างรุนแรง ประสบปัญหาอุปสรรคและความไม่คล่องตัวได้

ปัญหาที่สามปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่ให้จัดตั้งโรงพยาบาล หรือสถานพยาบาลชั่วคราว (โรงพยาบาลสนาม) ตามข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 1) ข้อ 7 (3)

“ข้อ 7 มาตรการเตรียมรับสถานการณ์

(3) ให้โรงพยาบาล สถานพยาบาลหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจในการป้องกันและดูแลรักษาผู้ป่วยทั้งภาครัฐและเอกชน จัดหา ยา เวชภัณฑ์ เครื่องมือในการตรวจโรค เครื่องช่วยในการหายใจและอุปกรณ์อื่น ๆ ที่จำเป็นให้เพียงพอตามมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดหรือแนะนำ ทั้งนี้ ให้รวมถึงการเตรียมบุคลากรทางการแพทย์จากแหล่งต่าง ๆ และการเตรียมสถานที่กักกัน สถานที่กักตัวสังเกตหรือเตียงเพื่อรองรับผู้ป่วยที่อาจเพิ่มจำนวนขึ้นโดยขอความร่วมมือคัดแปลงสถานที่ต่าง ๆ เช่น โรงแรม โรงเรียน มหาวิทยาลัย หอประชุม สถานที่ปฏิบัติธรรม ศาลาวัด อาคารของเอกชน ที่ยังไม่ได้ใช้งานหรือสถานที่ราชการ สถานที่เอกชนอื่น ๆ เป็นโรงพยาบาลชั่วคราว”

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การเตรียมพื้นที่สำหรับโรงพยาบาล หรือสถานพยาบาลชั่วคราว (โรงพยาบาลสนาม) จำต้องได้รับความร่วมมือจากเจ้าของสถานที่ตลอดจนประชาชนที่

อาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ใกล้เคียงดังกล่าว ให้ดัดแปลงสถานที่ต่าง ๆ เช่น โรงแรม โรงเรียน มหาวิทยาลัย หอประชุม สถานที่ปฏิบัติธรรม ศาลาวัด อาคารของเอกชน ที่ยังไม่ได้ใช้งานหรือสถานที่ราชการ สถานที่เอกชนอื่น ๆ เป็นการใช้พื้นที่ที่มีอยู่แล้วปรับระบบ ปรับกระบวนการต่าง ๆ ทำหน้าที่โรงพยาบาล หรือสถานพยาบาลชั่วคราว (โรงพยาบาลสนาม)

อีกทั้งบทบัญญัติดังกล่าวไม่มีมาตรการในการรองรับกรณีที่ไม่มิผู้ให้ความยินยอมให้ใช้พื้นที่ในการจัดตั้งโรงพยาบาล หรือสถานพยาบาลชั่วคราว (โรงพยาบาลสนาม) ซึ่งการจัดตั้งโรงพยาบาล หรือสถานพยาบาลชั่วคราว (โรงพยาบาลสนาม) จำเป็นต้องกำหนดสถานที่ที่เหมาะสม มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณสุขปโภคที่สำคัญในการดำเนินงาน เช่น ไฟฟ้า ประปา และอื่น ๆ มีแนวทางการจัดการทั้งความปลอดภัย ส่วนมากตั้งอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกับชุมชน ทำให้ชาวบ้านในพื้นที่เกิดความกังวลว่าทำให้เกิดการระบาดสู่ชุมชนได้ง่าย เสี่ยงต่อการเสี่ยงเชื้อเสียง ความน่าเชื่อถือในทางการค้า การลงทุน การได้รับความยินยอมหรือความร่วมมือในการตั้งโรงพยาบาล หรือสถานพยาบาลชั่วคราว (โรงพยาบาลสนาม) จึงไม่เกิดขึ้น

จากการศึกษาค้นคว้า ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ผู้ศึกษาพบว่า ปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นนี้ เป็นปัญหาที่สำคัญ มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับความเป็นเอกภาพในการออกคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ตามมาตรา 34 ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

เห็นควรปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติทางกฎหมาย เมื่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อมีเป็นจำนวนมาก ทั้งยังไม่มีกฎหมายกำหนดกรอบอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อแต่ละคน ไว้เป็นการเฉพาะ หรือกำหนดถึงหลักเกณฑ์ที่แน่ชัดในการใช้อำนาจในการออกคำสั่งของผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพนักงานควบคุมโรค มีเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพนักงานควบคุมโรคอยู่ในพื้นที่หลายคน เกิดปัญหาการออกคำสั่งซ้ำซ้อน ไม่มีมาตรฐานในการใช้ดุลพินิจ ตลอดจนไม่มีความรู้ทางการแพทย์และสาธารณสุข เกิดปัญหาการเลือกใช้ทรัพยากรบุคคลยังไม่มีประสิทธิภาพ มีลักษณะที่ต่างฝ่ายต่างทำ ขาดการประสานการทำงานให้เป็นไปในแนวทางและทิศทางเดียวกัน ส่งผลกระทบต่อภาคประชาชนในการปฏิบัติตามคำสั่ง ทำให้การบังคับใช้กฎหมายขาดประสิทธิภาพ ไม่เพียงพอต่อการจัดการปัญหาได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ

จากหลักการและเหตุผลดังที่วินิจฉัยมาแล้วข้างต้น ผู้ศึกษาเห็นว่าควรแก้ไขโดยบัญญัติเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 มาตรา 34 วรรคท้าย ความว่า

“เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อในพื้นที่รายใดหรือคนใด จะเป็นเจ้าพนักงานควบคุมโรคในพื้นที่ซึ่งรับผิดชอบ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจออกคำสั่งกำหนดเจ้าพนักงานควบคุมโรคผู้รับผิดชอบเขตพื้นที่นั้น

กรณีที่เกิดตามวาระหนึ่งเกิดโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดในหลายจังหวัด ซึ่งเป็นการไม่แน่ว่า จะอยู่ในอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานควบคุมโรคสังกัดหน่วยงานใด ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข มีอำนาจออกคำสั่งกำหนดเจ้าพนักงานควบคุมโรคผู้รับผิดชอบ”

2. ปัญหาเกี่ยวกับองค์ประกอบของคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติยังขาดผู้แทนจากหน่วยงานสำคัญที่เกี่ยวข้อง ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 มาตรา 11 ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

เห็นควรปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติทางกฎหมายเกี่ยวกับองค์ประกอบของคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 มาตรา 11 โดยการกำหนดให้มีหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีความสำคัญเกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานอัยการสูงสุด ร่วมเป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ ด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับการใช้มาตรการทางกฎหมายเป็นเครื่องมือหลักในการป้องกัน และการควบคุมโรคติดต่ออันเป็นแนวความคิดในทางด้านวิชาการของทางระบาดวิทยา ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในการที่จะนำมาประกอบและสนับสนุนการบัญญัติกฎหมายหรือมาตรการต่าง ๆ ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและควบคุมการแพร่เชื้อของโรคติดต่อ เพื่อให้มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมในการบังคับใช้กฎหมายมากยิ่งขึ้น

หากพิจารณาองค์ประกอบของคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ ที่เป็นหัวหน้าของหน่วยงานรัฐต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 มาตรา 11 แล้ว จะพบว่ายังขาดหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีความสำคัญที่มีความเกี่ยวข้อง เข้ามาทำหน้าที่รับมือกับการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด – 19) อย่างเต็มความสามารถ เพื่อขับเคลื่อนประเทศให้ผ่านวิกฤตการแพร่ระบาดนี้ไปได้

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า บทบัญญัตินี้ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า การพิจารณาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกรณีต่าง ๆ มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งกับการดำรงชีวิตของประชาชนในสังคมปัจจุบัน สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยงานของรัฐที่ได้รับมอบหมายโดยกฎหมาย ระเบียบมติคณะรัฐมนตรีให้รับผิดชอบในการตรวจพิจารณาสัญญาของรัฐมาอย่างยาวนานจนถึงปัจจุบันสำนักงานอัยการสูงสุดได้รับร่างสัญญาประเภทต่าง ๆ ซึ่งบรรดาส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน องค์การอิสระจำนวนมากส่งมาให้ตรวจพิจารณาตามกฎหมาย ระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว เพื่อให้สอดคล้องกับการใช้มาตรการทางกฎหมายเป็นเครื่องมือหลักในการป้องกัน และการควบคุมโรคติดต่ออันเป็นแนวความคิดในทางด้านวิชาการของทางระบาดวิทยา ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในการที่จะนำมาประกอบและสนับสนุนการบัญญัติกฎหมายหรือมาตรการต่าง ๆ ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและควบคุมการแพร่เชื้อของโรคติดต่อ เพื่อให้มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมในการบังคับใช้กฎหมายมากยิ่งขึ้น

เห็นควรปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติในพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 มาตรา 11 (5)

โดยให้แก้ไขข้อความเพิ่มเติมว่า

(5) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมาจากสำนักงานอัยการสูงสุด หรือผู้แทนจากสำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งแต่งตั้งจากมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ เป็นที่ประจักษ์ในด้านกฎหมาย หนึ่งคน

3. ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่ให้จัดตั้งโรงพยาบาล หรือสถานพยาบาลชั่วคราว (โรงพยาบาลสนาม) ตามข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 1) ข้อ 7 (3) ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

เห็นควรปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติทางกฎหมายในการการกำหนดเงื่อนไขในการจัดตั้งโรงพยาบาลสนามเกี่ยวกับการรับฟังความเห็นของประชาชนในพื้นที่โดยรอบนั้น ในสถานการณ์ที่มีการการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นั้น ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการจัดตั้งโรงพยาบาลสนามไม่ได้รับความสะดวก เกิดความล่าช้า ไม่สามารถรับมือกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด – 19) ได้ทัน

เมื่อพิจารณาแล้ว ผู้ศึกษาเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินงานตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อหรือโรคระบาดเป็นไปด้วยความเรียบร้อย รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ การไม่มีมาตรการรองรับกรณีที่เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อมีความจำเป็นจะต้องใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ ที่เป็นของหน่วยงานของรัฐอื่นและเอกชน ในการป้องกันและเฝ้าระวังโรคติดต่อ ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อไม่ได้รับความสะดวก เกิดความล่าช้า อันอาจทำให้เกิดการแพร่ระบาดมากยิ่งขึ้นจนไม่สามารถควบคุมได้ซึ่งจะส่งผลร้ายแรงตามมาทั้งต่อความปลอดภัยของประชาชนและผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม

เห็นควรปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติในข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 1) ข้อ 7 (3) เพิ่มเติม ดังนี้

“ข้อ 7 มาตรการเตรียมรับสถานการณ์

(3) ให้โรงพยาบาล สถานพยาบาลหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจในการป้องกันและดูแลรักษาผู้ป่วยทั้งภาครัฐและเอกชน จัดหา ยา เวชภัณฑ์ เครื่องมือในการตรวจโรค เครื่องช่วยในการหายใจและอุปกรณ์อื่น ๆ ที่จำเป็นให้เพียงพอตามมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดหรือแนะนำ ทั้งนี้ ให้รวมถึงการเตรียมบุคลากรทางการแพทย์จากแหล่งต่าง ๆ และการเตรียมสถานที่กักกัน สถานที่คุมไว้สังเกตหรือเตียงเพื่อรองรับผู้ป่วยที่อาจเพิ่มจำนวนขึ้นโดยดัดแปลงสถานที่ต่าง ๆ เช่น โรงแรม โรงเรียน มหาวิทยาลัย หอประชุม สถานที่ปฏิบัติธรรม ศาลา วัด อาคารของเอกชน ที่ยังไม่ได้ใช้งานหรือสถานที่ราชการ สถานที่เอกชนอื่น ๆ เป็นโรงพยาบาลชั่วคราว

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจออกคำสั่งคัดแปลงสถานที่ต่าง ๆ เป็นโรงพยาบาลชั่วคราว โดยความเห็นชอบคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดเห็นชอบเป็นผู้เลือกสถานที่รวมทั้งมีอำนาจออกคำสั่งให้เจ้าของผู้ครอบครอง หรือผู้ควบคุมสถานประกอบการหรือสถานที่ใด ๆ ทำกิจกรรมหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดการแพร่ของโรค หรือขัดขวางการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อจัดตั้งโรงพยาบาลชั่วคราว”

วรรคท้าย “ในกรณีตาม (3) ให้ปฏิบัติให้อุป้องกันตามระเบียบทางราชการ โดยให้กระทรวงสาธารณสุข กรมบัญชีกลาง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาความเห็นหรือผ่อนผันตามอำนาจที่มีอยู่”

เอกสารอ้างอิง

กล้า สมทวนิช. ขอบเขตอำนาจหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า. 2558.

ธานินทร์ กรัยวิเชียร. หลักนิติธรรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์. 2553.

ประวิทย์ สุนทรสิมะ และนราพร พิชัยณรงค์. วิทยาการระบาดและการควบคุมป้องกันโรคติดต่อ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: ธนะการพิมพ์. 2531.